

OSAVUOSIKATSAUS TAMMI-KESÄKUU 2018

S=Pankki

HALLITUKSEN TOIMINTAKATSAUS

Hallituksen toimintakatsaus	3
---------------------------------------	---

TOIMINTA KATSAUSKAUDELLA

Toimintaympäristö	4
Hallinto	4
Toiminnan tulos ja kannattavuus	6
Vakavaraisuus ja omat varat	8
Olenneiset tapahtumat katsauskauden päättymisen jälkeen	11
Näkymät loppuvuodelle	11

KONSERNIN TASE JA TULOSLASKELMA SEKÄ RAHAVIRTUALASKELMA

Tase	12
Tuloslaskelma	14
Rahavirtalaskelma	15

OSAVUOSIKATSAUKSEN LIITTEET

Liite 1: Perustiedot	16
Liite 2: Laadintaperiaatteet	16
Liite 3: Johdannaissopimukset	21
Liite 4: Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma	22
Liite 5: Rahoitusvarat ja -velat korkosidonnaisuuden mukaan	23
Liite 6: Vakavaraisuustietojen pääerät	24
Liite 7: Tiivistelmä riskipainotetuista vastuueristä	25
Liite 8: Saamisten arvonalentumiset	26
Liite 9: Annetut vakuudet	27
Liite 10: Eläkevastuut	27
Liite 11: Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut	27
Liite 12: Taseen ulkopuoliset sitoumukset	28
Liite 13: Välityssaamiset ja -velat	28
Liite 14: Laskennalliset verosaamiset ja -velat	28
Liite 15: Tunnuslukujen laskentakaavat	29

HALLITUKSEN TOIMINTAKATSAUS

TAMMI-KESÄKUU 2018

S-Pankki on täyden palvelun suomalainen pankki, jonka tavoitteena on tehdä asiakkaidensa arjesta sujuvaa. Tänä päivänä tämä tarkoittaa merkittäviä satsauksia mobiili-asiointiin.

Kännyköiden merkityksestä kertoo se, että kesäkuun lopussa lähes 77 prosenttia kaikista kirjautumisista S-Pankin sähköisiin palveluihin tapahtui mobiilissa. Kaupan ja pankin palvelut sekä LähiTapiolan vakuutukset yhdistävä S-mobiili-sovellus on ladattu yli 1,5 miljoonaa kertaa.

Helmikuun lopussa teimme sopimuksen, jossa S-ryhmä ja S-Pankki tekevät mahdolliseksi MobilePayllä maksamisen kaikissa S-ryhmän kaupoissa ja palveluissa. Yhteistyöllä suomalaisille avautuu mahdollisuus maksaa ostokset ja kerätä Bonus kännykällä. Toisin kuin kilpailevat ratkaisut MobilePay toimii kaikilla älypuhelimilla ja kaikkien pankkien korteilla.

Reiluus ja vastuullisuus ovat S-Pankin toiminnan ytimessä. Huhtikuussa suomalaiset valitsivat S-Pankin jo kuudennen kerran peräkkäin Suomen vastuullisimmaksi pankiksi Sustainable Brand Index -tutkimuksessa. Kyseessä on Pohjoismaiden laajin vastuullisuustutkimus, jossa kuluttajat arvioivat brändejä sen mukaan, kuinka vastuullisina niitä pitävät.

Vastuullinen toiminta korostuu myös varallisuudenhoidossa, johon S-Pankki panostaa vahvasti. Toukokuussa varallisuudenhoito sai uuden johdon, jonka tehtävänä on rakentaa liiketoiminnasta S-Pankille toinen tukijalka pankkitoiminnan rinnalle.

S-Pankki palvelee asiakkaita säästämisen ja sijoittamisen alueella kahdella brändillä. S-Pankki tarjoaa koko kansan varallisuudenhoitoa ja FIM taas palvelee varakkaita yksityisasiakkaita ja instituutioita.

Helmikuussa FIM teki uuden aluevaltauksen perustamalla FIM Family Officen, joka tarjoaa sukupolvien yli katsovaa omaisuuden suunnittelua, varallisuudenhoitoa ja täysiä pankkipalveluita perheille. Kesäkuussa FIM Varainhoito Oy ja Varainhallinta Tresor Oy sopivat järjestelystä, jossa Tresorin asiakkuudet siirtyvät FIM Varainhoidolle.

S-Pankin onnistumisesta kertoo kuitenkin kaikkein selvimmän vakaasti kasvava uusien asiakkaiden määrä. S-Pankilla oli kesäkuun lopussa lähes 3,1 miljoonaa asiakasta ja heillä oli käytössään yli 2,1 miljoonaa S-Pankin kansainvälistä maksukorttia. Verkkopankin käytön ja mobiiliasioinnin mahdollistavat pankkitunnukset olivat käytössä liki 1,9 miljoonalla asiakkaalla.

TOIMINTA KATSAUSKAUDELLA

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Talouskasvu jatkui vahvalla pohjalla poliittisista epävarmuuksista huolimatta vuoden 2018 alkupuolella. Talousindikaattorit ovat tasaantuneet mutta viittaavat edelleen hyvään taloudelliseen aktiviteettiin maailmalla.

Yhdysvalloissa presidentti Donald Trumpin laaja veropaketti alkoi vauhdittaa talouskasvua kuluvaan vuoden alkupuolella. Euroalueella talouden aktiviteetti tasaantui viime vuoden huippulukemista.

Inflaatio nopeutui asteittain kehittyneissä maissa ja lähes tyi keskuspankkien tavoitetasoja. Energian hintojen nousu ja yleinen hintojen nousu selittivät inflaation nopeutumista. Euroopan keskuspankki (EKP) ilmoitti kesäkuussa luopuvansa asteittain epätavanomaisen rahapolitiikan toimista. Samalla keskuspankki kertoi pitävänsä ohjauskorot nykytasolla ensi vuoden kesään asti. Euribor-korot olivat edelleen selvästi miinuksella puolella.

Yhdysvalloissa korkojen nousu ja odotukset inflaation kiihtymisestä yhdessä kauppasariskien kanssa heiluttivat markkinoita alkupuolella. Monilla markkinoilla osakeindeksit olivat hyvin korkeilla tasoilla.

Suomen talouskasvu pysyi vahvana tämän vuoden alkupuolella. Kuluttajien ennätysyhyvä talousluottamus yhdistettynä työllisyyden kasvuun ja palkankorotuksiin vahvistivat kotitalouksien kulutusta. Rakentaminen vauhditti investointeja. Suomen vienti jatkoi hyvässä vireessä.

Asuntolainojen kysyntä kasvoi alkupuolella. Uusia asuntolainoja nostettiin keskimäärin 1,5 miljardin euron edestä kuukaudessa. Asuntolainakanta kasvoi 2,0 prosenttia. Matala korkotaso, vahva kuluttajien luottamus ja työllisyyden kasvu tukivat asuntokauppaa. Koko maassa asuntojen hinnat olivat käytännössä ennallaan alkupuolella verrattuna edelliseen vuoteen. Hintaero kuitenkin suureni eri alueiden välillä.

Kotitalouksien kulutusluotot kasvoivat alkupuolella 4,5 prosenttia edellisvuodesta. Kotitalouksien talletukset lisääntyivät ja kasvua talletuksissa oli keskimäärin kolme prosenttia. Yrityslainat kasvoivat 4,2 prosentin vauhtia asuntoyhteisöjen nostamien lainojen tukemana. Asuntoyhteisöjen lainakanta kasvoi 10 prosentin vauhtia. Rahastopääomat Suomeen rekisteröidyissä rahastoissa olivat kesäkuun loppuun mennessä 115,3 miljardia euroa.

HALLINTO

YHTIÖKOKOUS

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 14.3.2018. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2017 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Hallitukseen valittiin seitsemän jäsentä ja kolme varajäsentä. Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy AB.

HALLITUS

S-Pankin yhtiökokouksessa pankin hallitukseen valittiin uudelleen SOK:n talous- ja rahoitusjohtaja, CFO Jari Annala, SOK:n rahoitusjohtaja Juha Ahola, Osuuskauppa Hämeenmaan toimitusjohtaja Olli Vormisto sekä LähiTapiola Idän toimitusjohtaja Juha Mäkinen. Lisäksi hallitukseen

valittiin uudelleen omistajista riippumattomaksi jäseneksi HKScanin kategorioista ja konsepteista vastaava johtaja Heli Arantola. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin Osuuskauppa HOK-Elannon toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen ja LähiTapiola-ryhmän yhtiöryhmän johtaja Jari Eklund. Hallituksesta jäivät pois Osuuskauppa HOK-Elannon eläkkeelle siirtynyt toimitusjohtaja Matti Niemi ja LähiTapiola-ryhmän innovaatiojohtaja Harri Lauslahti.

Varajäseniksi S-Pankin hallitukseen valittiin uudelleen Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslagin toimitusjohtaja Hannu Krook, LähiTapiola Uusimaan toimitusjohtaja Erik Valros ja Kymenseudun Osuuskaupan toimitusjohtaja Harri Miettinen.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin uudelleen Jari Annala. Hallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin Jari Eklund.

TOIMITUSJOHTAJA

S-Pankki Oy:n toimitusjohtajana toimii Pekka Ylihurula ja toimitusjohtajan sijaisena Pankkiliiketoiminnan johtaja Aki Gynther.

HENKILÖSTÖ

S-Pankki-konsernissa työskenteli katsauskauden lopussa 727 henkilöä (668). Henkilöstöstä S-Pankki Oy:ssä työskenteli 588 henkilöä (528), FIM-tytäryhtiöissä yhteensä 37 henkilöä (39) ja S-Asiakaspalvelu Oy:ssä 102 henkilöä (101). Palkkoja ja palkkioita konsernissa maksettiin katsauskauden aikana 18,8 miljoonaa euroa (17,5).

TYTÄRYHTIÖT

FIM Varainhoito Oy

FIM Varainhoito Oy hallinnoi FIM- ja LähiTapiola-rahastoja ja tuottaa salkunhoitoon liittyvät palvelut koko S-Pankki-konsernille. S-Pankki omistaa 100 prosenttia FIM Varainhoito Oy:n osakekannasta. FIM Varainhoito Oy:n liike-tulos katsauskaudella oli 0,5 miljoonaa euroa (0,1).

FIM Pääomarahastot Oy

Vaihtoehtorahastojen hoitaja FIM Pääomarahastot Oy toimii hallinnointiyhtiönä S-Pankki-konsernin pääomarahastoille ja vastaa kiinteistö- sekä metsärahastojen salkunhoidosta. S-Pankki Oy omistaa 100 prosenttia FIM Pääomarahastot Oy:n osakekannasta. FIM Pääomarahastot Oy:n liike-tulos katsauskaudella oli 0,2 miljoonaa euroa (-0,1).

FIM Kiinteistö Oy

FIM Kiinteistö Oy toimii vastuullisena yhtiömiehenä S-Pankki-konsernin kiinteistörahastoissa. FIM Kiinteistö Oy on FIM Pääomarahastot Oy:n 80-prosenttisesti omistama tytäryhtiö. FIM Kiinteistö Oy:n liike-tulos katsauskaudella oli 0,6 miljoonaa euroa (0,6).

FIM Infrastructure Mezzanine Debt Fund GP Oy, FIM Infrastructure Equity Fund GP Oy, FIM SIB Oy

Yhtiöt toimivat vastuullisina yhtiömiehinä FIM Pääomarahastot Oy:n hallinnoimissa rahastoissa. Yhtiöissä ei ole muuta liiketoimintaa. FIM Pääomarahastot Oy omistaa 100 prosenttia jokaisesta yhtiöstä.

S-Asiakaspalvelu Oy

S-Asiakaspalvelu Oy on S-Pankin kokonaan omistama tytäryhtiö, joka tuottaa tietojenkäsittelyyn liittyviä sekä muita luottolaitoksen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluja luottolaitostoitinnasta annetun lain (610/2014) mukaisena palveluyrityksenä.

Katsauskauden aikana S-Asiakaspalvelun liikevaihto oli 2,8 miljoonaa euroa (3,4), josta konsernin sisäistä oli 1,9 miljoonaa euroa (2,6). Muu liikevaihto koostui osuuskaupoille tarjottavista asiakasomistajapuhelinpalveluista. Kulut olivat pääasiassa henkilöstöön liittyviä. S-Asiakaspalvelun liike-tulos oli 0,1 miljoonaa euroa (0,5).

TOIMINNAN TULOS JA KANNATTAVUUS

S-Pankki-konsernin (myöhemmin "S-Pankki") liiketulos tammi-kesäkuulta oli 6,1 miljoonaa euroa (7,8) ja tilikauden voitto vähemmistöosuuden jälkeen 3,8 miljoonaa euroa (6,3). Vertailukelpoinen liiketulos oli viime vuoden tasolla. Kun huomioidaan edellisen vuoden nettotuottoihin sisällytynyt pk-yritys- ja maatilaliiketoiminnan myynti,

vertailukelpoinen liiketulos vuoden 2017 alkupuoliskolta oli 6,2 miljoonaa euroa. Vakavaraisuusasteeksi muodostui 15,9 prosenttia (15,0). Kulu-tuotto-suhde oli 0,85 (0,83) ja oman pääoman tuotto 2,4 prosenttia (2,8). Koko pääoman tuotto oli 0,2 prosenttia (0,2).

Taulukko 1: Keskeisimmät tunnusluvut

(M€)	6/2018	6/2017	12/2017
Liiketulos	6,1	7,8	16,0
Nettotuotot	74,7	77,6	154,3
Talletukset	5 239,3	4 850,9	5 005,8
Antolainaus	3 916,8	3 720,3	3 724,9
Saamistodistukset	1 607,0	1 419,3	1 324,8
Hallinnoitavat varat	6 794,1	6 439,6	6 891,7
Vakavaraisuusaste	15,9 %	15,0 %	16,7 %
Kulu-tuotto-suhde	0,85	0,83	0,83
Oman pääoman tuotto (12 kk liukuva)	2,4 %	2,8 %	3,1 %
Koko pääoman tuotto (12 kk liukuva)	0,2 %	0,2 %	0,2 %
Omavaraisuusaste	7,0 %	7,4 %	7,3 %

NETTOTUOTOT

Nettotuotot olivat alkuvuonna 74,7 miljoonaa euroa (77,6). Vertailukelpoiset nettotuotot olivat viime vuoden tasolla, kun huomioidaan edellisen vuoden nettotuottoihin sisällytynyt pk-yritys- ja maatilaliiketoiminnan myynnistä saatu kauppahinta. Korkokate oli 36,3 miljoonaa euroa (35,7) ja nettopalkkiotuotot olivat 30,5 miljoonaa euroa (29,1). Muut tuotot olivat 7,9 miljoonaa euroa (12,8). Muiden tuottojen määrään vaikutti lisäksi sijoitustoiminnasta saatujen nettotuottojen lasku.

KULUT

Liiketoiminnan kulut olivat katsauskaudella yhteensä 65,7 miljoonaa euroa (66,7). Vertailukelpoiset kulut olivat edellä mainitun kertaluonteisen erän vuoksi hieman edel-

listä vuotta suuremmat. Liiketoiminnan kuluista henkilöstökulujen osuus oli 23,1 miljoonaa euroa (22,1). Muut hallintokulut olivat 33,6 miljoonaa euroa (35,2). Poistot liikearvosta sekä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 6,3 miljoonaa euroa (6,6). Liiketoiminnan muut kulut olivat 2,8 miljoonaa euroa (2,9).

Luotto- ja arvonalentumistappiot olivat 2,9 miljoonaa euroa (3,0). Bruttomääräisesti luottotappioita sekä väärinkäytöksistä aiheutuneita tappiota kirjattiin 5,9 miljoonaa euroa (5,3). Palautuneita luottotappioita oli 2,3 miljoonaa euroa (2,6). Arvonalentumistappioita purettiin katsauskaudella 0,7 miljoonaa euroa, kun vertailukaudella niiden määrä kasvoi 0,3 miljoonaa euroa.

TALLETUKSET

Talletuskanta oli katsauskauden päättyessä 5 239,3 miljoonaa euroa (4 850,9). Kasvua edellisvuoteen oli 8,0 prosenttia. Vahva kasvu painottui henkilöasiakkaisiin. Vuodenvaihteen talletuskanta oli 5 005,8 miljoonaa euroa. Vaadittaessa maksettavia talletuksia oli katsauskauden päättyessä yhteensä 5 234,4 miljoonaa euroa (4 844,1), kun niitä vuodenvaihteessa oli 5 000,0 miljoonaa euroa. Määräaikaistalletuksia oli 4,9 miljoonaa euroa (6,8), kun niitä vuodenvaihteessa oli 5,8 miljoonaa euroa. Henkilöasiakkaiden talletuksia oli 4 284,8 miljoonaa euroa (3 890,0) ja yritysasiakkaiden talletuksia 954,5 miljoonaa euroa (960,9). Vuodenvaihteessa henkilöasiakkaiden talletuksia oli 4 004,6 miljoonaa euroa ja yritysasiakkaiden talletuksia 1 001,1 miljoonaa euroa.

S-Pankin hallinnoitavien talletussuojan piiriin kuuluvien korvattavien talletusten yhteismäärä oli katsauskauden lopussa 3 824,7 miljoonaa euroa (3 824,5 miljoonaa euroa tilikauden 2017 lopussa).

ANTOLAINAUS JA SIOJITUSTOIMINTA

Antolainauksen kasvu jatkui hyvänä. Antolainausta oli katsauskauden päättyessä yhteensä 3 916,8 miljoonaa euroa (3 720,3). Kasvua edellisvuoteen oli 5,3 prosenttia. Asuntolainakanta kasvoi vastaavana aikana 8,8 prosenttia. Vuodenvaihteessa antolainausta oli 3 724,9 miljoonaa euroa. Henkilöasiakkaiden osuus antolainauksesta oli 3 138,2 miljoonaa euroa (2 832,9) ja yritysasiakkaiden 778,6 miljoonaa euroa (887,3). Vuoden vaihteen vastaavat luvut olivat henkilöasiakkaiden osalta 2 959,0 miljoonaa euroa ja yritysasiakkaiden osalta 765,9 miljoonaa euroa. Antolainauksen lisäksi S-Pankki sijoitti raha- ja pääomamarkkinoille. Katsauskauden päättyessä pankilla oli saamistodistuksia yhteensä 1 607,0 miljoonaa euroa (1 419,3), kun niitä vuodenvaihteessa oli 1 324,8.

OMA PÄÄOMA

S-Pankin oma pääoma oli katsauskauden päättyessä 407,6 miljoonaa euroa (406,6). Vuoden 2017 lopussa omaa pääomaa oli 414,1 miljoonaa euroa. IFRS 9:n

käyttöönoton seurauksena 1.1.2018 avaavan taseen oma pääoma oli 404,9 miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste oli 7,0 prosenttia (7,4), kun se vuoden 2017 lopussa oli 7,3 prosenttia.

IFRS 9:N KÄYTTÖNOTON VAIKUTUKSET

S-Pankki otti IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin käyttöön 1.1.2018. Taustalla olivat 15.2.2018 voimaan tulleet muutokset Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa koskien rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta. IFRS 9 -standardin myötä rahoitusinstrumenttien kirjanpitokäsittelyyn tuli tarkennuksia, joista S-Pankille keskeisin vaikutus liittyy antolainauskannan odotettujen tappioiden kirjaamiseen. IFRS 9 -siirtymän vaikutukset S-Pankin omaan pääomaan on tarkemmin esitetty osavuositarkastuksen laadintaperiaatteissa (Liite 2, Taulukko 4).

ODOTETTAVISSA OLEVIA LUOTTOTAPPIOIDEN KEHITYS

Katsauskauden lopussa odotettavissa olevien luottotappioiden määrä oli 13,4 miljoonaa euroa (tilikauden alussa 14,1 miljoonaa euroa). Jaksotettuun hankintamenuun kirjattujen rahoitusvarojen odotettavissa olevien luottotappioiden kehitystä on käsitelty tarkemmin osavuositarkastuksen liitteessä 8.

HALLINNOITAVAT VARAT

FIM Varainhoito Oy:n hallinnoitavien varojen määrä oli katsauskauden päättyessä 6 794,1 miljoonaa euroa (6 439,6), kun se vuodenvaihteessa oli 6 891,7 miljoonaa. Hallinnoitavista varoista rahastopääoman osuus oli 5 961,5 miljoonaa euroa (5 622,1) ja varainhoitopääoman osuus 832,6 miljoonaa euroa (817,5). Vuodenvaihteessa rahastopääoman osuus oli 6 029,8 miljoonaa euroa ja varainhoitopääoman osuus 861,9 miljoonaa euroa. Rahastojen nettomerkinnot olivat katsauskaudella -60,2 miljoonaa euroa (45,7). Vuonna 2017 nettomerkitöjä oli yhteensä 326,8 miljoonaa euroa. Rahastojen osuudenomistajien lukumäärä oli kesäkuun lopussa yli 230 000. FIM Varainhoito Oy hallinnoi FIM- ja LähiTapiola-rahastoja.

VAKAVARAISSUUS JA OMAT VARAT

VAKAVARAISSUUS- JA RISKITIETOJEN JULKISTAMINEN

S-Pankki noudattaa tiedonantovelvollisuuttaan julkistamalla kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä laajat ja kattavat tiedot riskeistä, niiden hallinnasta ja vakavaraisuudesta. Julkistetut vakavaraisuutta ja riskejä koskevat tiedot ovat aina saatavilla S-Pankin internet-sivustolla.

Osavuosisikatsauksissaan S-Pankki esittää vakavaraisuuden ja riskienhallinnan osalta sellaiset tiedot, joita sääntelyssä edellytetään julkistettaviksi useammin kuin kerran vuodessa. Tarpeen mukaan S-Pankki arvioi tarvetta mainittua tiheämmälle julkistamiselle, mikäli esimerkiksi markkina-tilanne, yhtiön taloudellinen kehitys tai sen riskiaseman olennaiset muutokset sitä edellyttäisivät.

OMIEN VAROJEN VAATEET

Basel III -sääntelykehikko asettaa vähimmäisvaatimukset pankkien omille varoille. Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhteen vähimmäisvaatimus on 4,5 % ja lisäpääoma-vaatimus (AT1) on 1,5 %. Ensisijaiset omat varat (T1) muodostuvat CET1:stä ja AT1:stä. Toissijaisten omien varojen (T2) vähimmäisvaatimus on 2,0 %, joten vähimmäispääomavaade (T1+T2) on 8,0 %. Pankeille on asetettu myös 2,5 %:n suuruinen (ei harkinnanvarainen) kiinteä

pääomapuskurivaade. Tämän lisäksi Finanssivalvonta voi asettaa harkinnanvaraisesti muuttuvia lisäpääomavaateita: vastasyklisen pääomapuskurin (CET1) 0–2,5 %, O-SII-puskurin (CET1) 0–2 % rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäville pankeille (ei koske S-Pankkia) ja pankkikohtaisen lisäpääomavaateen (ns. pilari 2, CET1) perustuen valvontaviranomaisen arvioon (SREP).

Yllä mainittujen muuttuvien lisäpääomavaateiden ohella Finanssivalvonta asetti 29.6.2018 luottolaitoksille järjestelmäriskipuskurin (CET1), joka on S-Pankki Oy:lle yhden prosentin suuruinen. Kyseinen vaade astuu voimaan 1.7.2019 ja se tarkastetaan jatkossa vuosittain.

Finanssivalvonta ei ole asettanut vastasyklisiä pääomapuskurivaadetta. Muissa maissa viranomaiset ovat niitä kuitenkin asettaneet, joten kyseiset vaateet täytyy huomioida vakavaraisuuslaskennassa merkityksellisten vastuiden maantieteellinen jakauma huomioon ottaen.

Seuraava taulukko havainnollistaa laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurikannan laskentaa S-Pankissa. Vastasyklinen pääomapuskurikanta oli 0,06 prosenttia 30.6.2018.

Taulukko 2: Maantieteellinen jakauma luottovastuista, jotka ovat merkityksellisiä vastasyklisen pääomapuskurin ja pääomavaateen laskennassa 30.6.2018 (1555/2015)

Maantieteellinen jakauma (M€)	Merkityksellisten luottovastuiden pääomavaatimus	Omien varojen vaatimusten painot	Vastasyklinen pääomapuskurikanta
Suomi	169,6	95,36 %	0,00 %
Ruotsi	4,1	2,31 %	2,00 %
Norja	0,9	0,50 %	2,00 %
Muut maat	3,3	1,83 %	0,00 %
Yhteensä	177,9	100,00 %	0,06 %

Seuraavassa taulukossa esitetään S-Pankin pääomavaateet 30.6.2018 prosentteina ja euromääräisesti. S-Pankin kokonais-pääomavaade katsauskauden lopussa oli 10,56 %.

Taulukko 3: S-Pankin pääomavaade 30.6.2018

Pääoma	Vähimmäispääomavaade		Kiinteä lisäpääomavaade		Vastasyklinen pääomapuskuri		Pääomavaade yhteensä	
	%	M€	%	M€	%	M€	%	M€
CET1	4,5 %	117,6	2,5 %	65,3	0,06 %	1,5	7,06 %	184,4
AT1	1,5 %	39,2					1,50 %	39,2
T2	2,0 %	52,3					2,00 %	52,3
Yhteensä	8,0 %	209,1	2,5 %	65,3	0,06 %	1,5	10,56 %	275,9

Finanssivalvonta asetti 30.1.2018 S-Pankille harkinnanvaraisen pilari 2 -vaateen (SREP) rahoitustaseen korkorisktiin ja luottoriskin keskittymärisktiin perustuen. Lisäpääomavaade on yhteensä 2,25 % ja se astuu voimaan 30.9.2018. Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus on voimassa toistaiseksi, kuitenkin enintään 30.9.2021 asti. Vaatimus tulee täyttää ydinpääomalla. Lisäpääomavaade tulee nostamaan S-Pankin pääomavaateen 12,81 %:iin, mikäli vastasyklinen pääomapuskuri pysyy samana. Kuten liitteessä 6 (vakavaraisuustietojen pääerät) esitetään, S-Pankin nykyinen vakavaraisuusasetus on riittävä kattamaan myös lisäpääomavaateen.

OMAT VARAT

Ydinpääoma muodostuu sidotun ja vapaan oman pääoman eristä, vähemmistöosuudesta sekä voittovaroista. Sidottua omaa pääomaa edustaa osakepääoma. Liitteessä 6 esitetään tarkemmin vakavaraisuustietojen pääerät sekä niiden laskentaa. Kuluneen tilikauden voittovarat on sisällytetty ydinpääomaan Finanssivalvonnan myöntämällä, EU:n vakavaraisuusasetuksen 26. artiklan mukaisella luvalla.

Ensisijaiset omat varat ovat vapaasti ja välittömästi käytettävissä odottamattomien tappioiden kattamiseen. S-Pankin ensisijaiset omat varat ovat kokonaisuudessaan luettavissa rajoituksettomiin omiin varoihin. S-Pankilla on siten täysi

päättävä valta niiden takaisinmaksusta sekä niille jaettava osingosta.

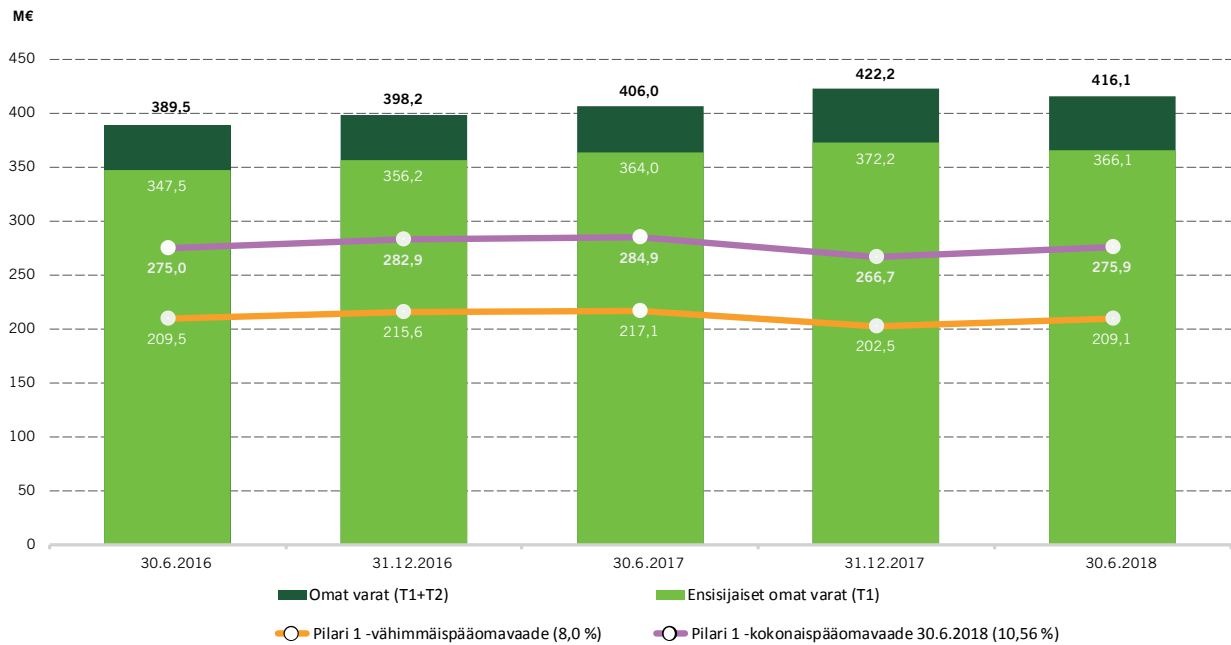
Toissijaiset omat varat muodostuvat konsernissa kahdesta debentuuriehtoisestä, nimellisarvoltaan yhteensä 50 miljoonan euron lainasta. S-Pankilla ei ole erää, jotka luettaisiin toissijaisista omista varoista tai yhteisesti ensi- ja toissijaisista omista varoista vähennettäväksi.

VAKAVARAIUUSASEMA JA MUUT OLENNAISET TIEDOT

S-Pankin vakavaraisuussuhde katsauskauden lopussa oli 15,9 prosenttia (15,0 %). Katsauskauden vakavaraisuus on parantunut suhteessa vertailukauteen, mikä johtuu pääasiassa omien varojen kasvusta ja luottoriskin pääomavaateen laskusta. Luottoriskin vaateet laskivat vuoden 2017 lopussa, koska S-Pankin pk-yritysluottoiminta sekä maa- ja metsätalousliiketoiminta siirtyivät Oma Säästöpankille 30.11.2017. Vakavaraisuustietojen pääerät on esitetty osavuositarkastuksen liitteessä 6 ja tiivistelmä riskipainetuista eristä liitteessä 7.

Oheinen kuvio havainnollistaa omien varojen ja vakavaraisuusasetuksen muutokset puolivuositilauksittain 30.6.2016–30.6.2018. AT1-pääomaerää ei S-Pankilla ole, joten CET1-omat varat ovat yhtä suuret kuin T1-omat varat.

Kuvio 1: Omien varojen ja vakavaraisuusaseman muutokset (M€)

Katsauskauden lopussa S-Pankin vähimmäisomavaraisuusaste oli 6,1 % (6,4 % tilikauden 2017 lopussa).

ALENTAMISKELPOISTEN VELKOJEN VÄHIMMÄISVAATIMUS (MREL)

Rahoitusvakausrasto toimii Suomen kansallisena kriisintarkaisuviranomaisena, joka vastaa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisintarkaisun suunnittelusta. Rahoitusvakausrasto voi asettaa pankeille alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaatimuksen (MREL), joka koostuu kriisinhallintoon asetettaviksi määritellyillä laitok-

silla tappion kattamisen määrästä ja uudelleen pääomittamisen määrästä.

Rahoitusvakausrasto on aloittanut vuonna 2017 S-Pankkia koskevan tiedonkeruun MREL-vaateen tarpeellisuuden arvioimiseksi. Rahoitusvakausraston analyysi on osavuosi-katsausta laadittaessa kesken ja päätös asiasta tehtäen vuoden 2018 aikana.

OLENNAISET TAPAHTUMAT KATSAUSKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Ei olennaisia tapahtumia.

NÄKYMÄT LOPPUVUODELLE

Maailmantalouden näkymät ovat verraten valoisat loppuvuodelle 2018. Kasvu jatkuu vahvana kehittyneissä talouksissa. Euroalueella Euribor-korot pysyvät edelleen matalina, mikä rajoittaa pitkien korkojen nousua. Poliittinen epävarmuus ja protektionismin mahdollinen voimistuminen tekevät sijoitusympäristöstä kuitenkin haastavan.

Suomen talouden näkymät ovat myönteiset. Palkankorotukset ja työllisyyden lisäys pitävät yllä kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusta. Vapaan kapasiteetin väheneminen ja myönteinen talouskehitys tukevat investointiaktiiviteettia. Vahva tilauskanta ja hyvä ulkoinen kysyntä pitävät viennin

kasvussa. Inflaatio säilyy maltillisena ja asuntojen hinnat nousevat rauhalliseen tahtiin.

S-Pankin vuoden 2018 tuloksen arvioidaan olevan pienempi kuin vuoden 2017 tulos. Tuloksen lyhyen aikavälin kehitykseen ja volatilitettiin vaikuttavat kilpailutilanne, korko- ja sijoitusympäristö sekä vuoden 2018 alussa käyttöön otetun IFRS 9 -standardin muuttamien arvostusten ja arvonalentumisten aiheuttama tulosheilunta.

Hallitus 2.8.2018

KONSERNIN TASE JA TULOSLASKELMA SEKÄ RAHAVIRTALASKELMA

TASE

VASTAAVAA (M€)	30.6.2018	30.6.2017	31.12.2017
Käteiset varat	184,0	246,3	493,0
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	923,4	850,5	860,5
Saamiset luottolaitoksilta	20,8	22,5	25,7
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 916,8	3 720,3	3 724,9
Saamistodistukset	683,6	568,8	464,3
Osakkeet ja osuudet	27,7	29,4	31,0
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyryksissä	0,0	0,0	0,0
Johdannaissopimukset	0,7	1,4	1,0
Aineettomat hyödykkeet	38,2	39,6	38,7
Aineelliset hyödykkeet	0,2	0,4	0,2
Muut varat	6,4	4,3	4,6
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	29,0	25,5	25,1
Laskennalliset verosaamiset	1,6	1,5	1,7
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 832,3	5 510,5	5 670,6

VASTATTAVAA (M€)	30.6.2018	30.6.2017	31.12.2017
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille	0,5	30,6	10,1
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 271,4	4 878,3	5 047,5
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	8,9	7,0	6,3
Muut velat	64,2	111,6	112,1
Siirtovelat ja saadut ennakot	20,4	26,4	19,8
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50,0	42,0	50,0
Laskennalliset verovelat	9,2	7,9	10,8
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 424,7	5 103,8	5 256,5

OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS

Osakepääoma	82,9	82,9	82,9
Arvonkorotusrahasto	0,0	0,0	0,0
Muut sidotut rahastot	5,5	10,2	11,6
Vapaat rahastot	243,8	243,8	243,8
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	71,5	63,3	63,3
Tilikauden voitto (tappio)	3,8	6,3	12,4
Vähemmistön osuus pääomasta	0,1	0,2	0,2
OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS YHTEENSÄ	407,6	406,6	414,1

VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 832,3	5 510,5	5 670,6
-----------------------------	----------------	----------------	----------------

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET (M€)	30.6.2018	30.6.2017	31.12.2017
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	23,5	24,2	24,9
Takaukset ja pantit	23,5	24,2	24,9
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	158,8	133,8	145,7
Muut	158,8	133,8	145,7

TULOSLASKELMA

(M€)	1.1.–30.6.2018	1.1.–30.6.2017	1.1.–31.12.2017
KORKOKATE	36,3	35,7	73,3
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	0,0	0,1	0,1
Palkkiotuotot	51,4	49,2	100,6
Palkkiokulut	-20,9	-20,1	-41,4
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	1,1	0,1	-0,4
Arvopaperikaupan nettotuotot	1,1	0,0	-0,6
Valuuttatoiminnan nettotuotot	0,0	0,1	0,2
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	0,6	4,6	6,8
Suojauslaskennan nettotulos	-0,4	-0,2	-0,4
Liiketoiminnan muut tuotot	6,6	8,2	15,7
Hallintokulut	-56,7	-57,3	-113,2
Henkilöstökulut	-23,1	-22,1	-46,2
Muut hallintokulut	-33,6	-35,2	-67,1
Poistot ja arvonalentumiset konserniliiketoiminnasta	-2,2	-2,2	-4,3
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-4,1	-4,4	-8,2
Liiketoiminnan muut kulut	-2,8	-2,9	-6,0
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista	-2,9	-3,0	-6,6
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,0	0,0	0,0
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	6,1	7,8	16,0
Tuloverot	-2,3	-1,4	-3,5
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROTEN JÄLKEEN	3,9	6,4	12,5
Vähemmistön osuus tilikauden voitosta tai tappiosta	-0,1	-0,1	-0,1
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	3,8	6,3	12,4

RAHAVIRTALASKELMA

(M€)	30.6.2018	30.6.2017	31.12.2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Liikevoitto	6,1	6,4	16,0
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	5,2	9,4	13,6
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-198,8	-233,2	-239,3
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	-191,2	-228,4	-233,9
Muut varat	-7,7	-4,8	-5,3
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	169,9	300,0	443,8
Velat luottolaitoksille	-9,6	5,6	-14,9
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	223,9	294,4	463,7
Muut velat	-44,4	-0,1	-5,0
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä (A)	-17,7	82,6	234,1
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-7,4	-3,9	-8,5
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	0,0	0,0	0,0
Investointien rahavirta yhteensä (B)	-7,4	-3,9	-8,5
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	0,0	0,0	8,0
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-0,1	-0,1	-0,1
Vähemmistöosuuden muutos	-0,1	0,1	-0,1
Rahoituksen rahavirta yhteensä (C)	-0,2	0,0	7,8
RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C)	-25,3	78,8	233,4
Rahavarat tilikauden alussa	1 868,9	1 635,4	1 635,4
Rahavarat tilikauden lopussa	1 839,9	1 714,3	1 868,9
Korkotuotot	43,7	41,3	79,3
Korkokulut	-2,5	-4,8	-7,9
KAUDEN VOITTOON TEHDYT OIKAISUT			
Suojauslaskennan nettotulos	0,4	0,2	0,4
Suunnitelman mukaiset poistot	6,3	6,6	12,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0,0	0,0	0,0
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-0,7	0,3	0,6
Arvostuserät	-0,4		
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut	-0,3	2,4	0,1
Oikaisut yhteensä	5,2	9,4	13,6
RAHAVARAT			
Käteiset varat	184,0	246,3	493,0
Saamistodistukset	1 607,5	1 419,6	1 323,7
Osakkeet ja osuudet	27,7	25,9	26,4
Saamiset luottolaitoksilta	20,8	22,4	25,7
Rahavarat yhteensä	1 839,9	1 714,3	1 868,9

Rahavarat kauden alussa sisältää IFRS 9:n mukaisesta luokittelumuutoksesta johtuvan oikaisuerän.

OSAVUOSIKATSAUKSEN LIITTEET

LIITE 1: PERUSTIEDOT

S-Pankki-konsernin muodostavat S-Pankki Oy ja sen tytäryhtiöt. S-Pankki on talletuspankki, joka harjoittaa luottolaitostoiminnasta annetun lain (8.8.2014/610) mukaista luottolaitostoimintaa. Pankki harjoittaa lain 5:n luvun 1 §:ssä tarkoitettua liiketoimintaa sekä siihen liittyvää toimintaa ja se tarjoaa sijoituspalvelulain (14.12.2012/747) 1 luvun 15 §:n mukaisia sijoituspalveluja. Pankki hoitaa

emoyhtiönä konserniin kuuluvien yhtiöiden keskitetysti hoidettavat tehtävät, kuten konsernihallinnon, ohjauksen ja valvonnan.

S-Pankin pääkonttori sijaitsee osoitteessa Fleminginkatu 34, 00510 Helsinki.

LIITE 2: LAADINTAPERIAATTEET

OSAVUOSIKATSAUKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Osavuositarkastus 1.1.–30.6.2018 on laadittu noudattaen kirjanpitolakia. Lisäksi osavuositarkastus noudattaa soveltuvin osin luottolaitostoiminnasta annettuja lain säännöksiä, valtiovarainministeriön antamaa asetusta luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä Finanssivalvonnan 29.3.2016 voimaan tulleita määräyksiä (mukaan lukien 15.2.2018 voimaan tulleet muutokset) koskien rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta. Osavuositarkastuksen laadinnassa on myös huomioitu soveltuvin osin luottolaitosdirektiivi (Capital Requirements Directive, CRDIV), EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013), Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, "EBA") sääntely ja Finanssivalvonnan kannanotot.

S-Pankki noudattaa osavuositarkastuksessaan tilinpäätösperiaatteitaan soveltuvin osin.

Osavuositarkastuksessa taulukoiden luvut esitetään miljoonina euroina, ellei muuta ole mainittu. Luvut esitetään pääsääntöisesti yhden desimaalin tarkkuudella ja pyöristettyinä, joten yksittäisistä euromääristä lasketut summat voivat poiketa esitetystä loppusummasta.

IFRS 9:N KÄYTTÖÖNOTTO 1.1.2018

S-Pankki otti IFRS 9:n käyttöön 1.1.2018. Taustalla olivat 15.2.2018 voimaan tulleet muutokset Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa koskien rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta. IFRS 9 -standardin myötä rahoitusinstrumenttien kirjanpitoa käsitteilyyn tuli tarkennuksia, joista S-Pankille keskeisin vaikutus liittyy antolainauskannan odotettujen tappioiden kirjaamiseen. Seuraava taulukko havainnollistaa standardin käyttöönoton vaikutuksia S-Pankki-konsernissa.

Taulukko 4: IFRS 9:n vaikutukset S-Pankin omaan pääomaan

	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Määräys- vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Tase 31.12.2017 (M€)	82,9	11,6	243,8	75,6	0,2	414,1
IFRS 9:n käyttöönoton vaikutukset						
ECL:n vaikutus		0,7		-9,9		-9,2
Rahoitusvarojen uudelleen luokittelu		-5,8		5,8		0,0
Avaava tase 1.1.2018	82,9	6,5	243,8	71,5	0,2	404,9

IFRS 9:n käyttöönoton yhteydessä S-Pankki on uudelleen luokitellut rahoitusvarat ja -velat standardin mukaisesti luokkiin. Rahoitusvarojen luokittelu on tehty perustuen liike-toiminnallisiin malleihin rahavarojen hallinnoinnissa ja rahoitusvarojen sopimusperusteisiin rahavirtaominaisuuksiin. S-Pankin rahoitusvelkojen luokittelua ei muutettu IFRS 9:n käyttöönoton yhteydessä. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokitteluun tehdyt muutokset on kuvattu S-Pankki-konsernin tilinpäätöksessä 2017.

IFRS 9 -standardin mukainen arvonalentumismalli perustuu odotettujen luottotappioiden laskentaan. Arvonalentumismallia ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaa on kuvattu tarkemmin jäljempänä laadintaperiaatteissa.

Katsauskaudella on otettu käyttöön malli, jolla odotettujen luottotappioiden kokonaismäärää mukautetaan vastaamaan odotuksia tulevasta taloudellisesta kehityksestä. Ennustettu talouskehitys perustuu S-Pankin laatimiin talousskenaarioihin. Käytettäviä skenaariota on kolme: vahva skenaario, perusskenaario sekä heikko skenaario, joiden toteutumistodennäköisyydet perustuvat pankin arvioon. IFRS 9:n osalta makroekonomiset skenaariot laaditaan kolme kertaa vuodessa. Odotettujen luottotappioiden määrän laskennassa talousnäkymien vaikutus otetaan huomioon korjauskertoimen avulla. Korjauskerron perustuu asuntojen hintojen sekä työttömyysasteen kehitykseen eri skenaarioissa.

Koska makrotaloudellisen mallin tarkasta käyttäytymisestä ja vaikutuksesta odotettuihin luottotappioihin on kertynyt tietoa vasta alkuvuoden 2018 ajan, tunnistetaan tarve varovaisuuteen ja mallin vaikutus huomioidaan täysimääräistä

alemalla painoarvolla. Painoarvo perustuu johdon arvioon, joka ottaa huomioon mallissa käytettävien tekijöiden ja niiden taustaoletuksiin liittyvän epävarmuuden sekä malliriskien.

Taulukko 5 esittää siltalaskelmat IAS 39:n mukaisista arvonalentumisista sekä IFRS 9:n mukaisesti lasketuista odotetuista luottotappioista. Ennen makrotaloudellisen mallin käyttöönottoa odotettujen luottotappioiden arvioitu taso 1.1.2018 oli yhteensä 15,9 miljoonaa euroa ja makrotaloudellisen mallin käyttöönoton jälkeen noin 14,1 miljoonaa euroa. Näin ollen makromallin vaikutus (mukaan lukien johdon arvio) on pienentänyt odotettujen luottotappioiden määrää 1,8 miljoonaa euroa. Aiemman IAS 39:n mukaisen mallin mukaan lasketut arvonalentumiset olivat noin 4,2 miljoonaa euroa. Tämän hetken taloudelliset ennusteet ovat positiivisia, mikä vaikuttaa odotettujen luottotappioiden tasoon katsauskaudella.

Kuten taulukosta 5 on havaittavissa, IFRS 9:n mukaisesti lasketuista odotetuista luottotappioista makrotaloudellisen mallin käyttöönotto huomioiden merkittävin euromääräinen vaikutus kohdistui henkilöasiakkaiden arvonalentumisiin. Ne olivat IFRS 9:n mukaiseen laskentaan siirryttäessä yhteensä noin 10,9 miljoonaa euroa. Lisäksi merkittävä muutos on odotettujen luottotappioiden kirjaaminen sijoitustoiminnasta ja yritysasiakkaista (noin 2,1 miljoonaa euroa). Taseen ulkopuolisista saamisista kirjattiin odotettuja luottotappioita noin 1,1 miljoonaa euroa. IFRS 9:ään siirtymisen vaikutus kokonaisvakavaraisuuteen 31.12.2017 tilanteesta laskettaessa oli noin -0,4 prosenttiyksikköä.

Arvonalentumisten esittäminen on tarkentunut suhteessa tilinpäätöksessä kuvailtuun ryhmittelyyn. Tilinpäätöksessä esitetyt Yritykset ja yrittäjät- sekä Suuryritykset-luokat on yhdistetty yhdeksi luokaksi, joka on alla esitettyssä taulukossa nimellä Yritysassiakkaat. Muutoksen vaikutus on marginaalinen: tilinpäätöksessä esitetty odotettu luottotappio

Yritykset ja yrittäjät -erälle oli noin 100 000 euroa. Lisäksi taseen ulkopuolisille laskettavat odotetut luottotappiot esitetään alla esitettyssä taulukossa omana eränään (1,1 miljoonaa euroa), kun tilinpäätöksessä taseen ulkopuolisten odotetut luottotappiot oli sisällytetty kuhunkin asianomaiseen erään.

Taulukko 5: IAS 39-IFRS 9-Sitalaskelma makromalli huomioiden (t€)

Arvonalentumiset, odotetut luottotappiot (t€)	IAS 39 31.12.2017		IFRS 9 1.1.2018 ennen makromallin käyttöönottoa (ECL)				IFRS 9 1.1.2018 makromallin käyttöönoton jälkeen (ECL)			
			Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä IFRS 9	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä IFRS 9
	Henkilöasiakkaiden vakuudellinen luotonanto	919	318	3 075	1 254	4 647	282	2 729	1 113	4 125
Henkilöasiakkaiden vakuudeton luotonanto	3 301	1 044	5 931	620	7 595	926	5 265	550	6 741	
Sijoitustoiminta	-	823	-	-	823	731	-	-	731	
Yritysassiakkaat	26	1 323	-	4	1 327	1 174	-	3	1 178	
Yritysassiakkaat asunto-osakeyhtiöt	-	86	137	-	223	76	122	-	198	
Taseen ulkopuoliset	-	668	655	3	1 325	593	581	2	1 176	
Yhteensä	4 247	4 261	9 797	1 881	15 939	3 783	8 697	1 670	14 149	

Katsauskauden arvonalentumiset esitetään jäljempänä (Liite 8, Taulukko 6). Jatkossa odotettujen luottotappioiden määrän odotetaan reagoivan herkästi talousennusteen muutoksiin. Tämä voi lisätä lyhyen aikavälin tulosheiluntaa.

IFRS 9 -STANDARDIN MUKAISET LAADINTAPERIAATTEET

Rahoitusvarat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotettuun hankintamenuon, käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä rahoitusvaroihin kuuluva erä arvostetaan käypään arvoon, jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava erä. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon ja niihin lisätään tai niistä vähennetään erän hankkimisesta välittömästi johtuvat transaktiomenot.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvelkoja, joihin kuuluvat muun muassa johdannaiset. Tällaiset käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat velat arvostetaan myöhemmin käypään arvoon.

S-Pankissa sovelletaan rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen merkitsemisessä selvityspäivän mukaista käytäntöä. Poikkeuksen muodostavat varat ja velat, jotka on pakko arvostaa käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Näiden nimenomaisten rahoitusvarojen ja -velkojen osalta sovelletaan taseeseen merkitsemisessä kaupankäyntipäivän mukaista käytäntöä.

Suojauslaskenta S-Pankissa noudattaa IAS 39 -standardia IFRS 9:n kappaleen 7.2.21 mukaisesti. Siinä annetaan

oikeus valita IAS 39:n mukaisten suojauslaskentaa koskevien vaatimusten soveltamista IFRS 9 -standardin luvun 6 vaatimusten soveltamisen sijaan.

Rahoitusvarojen ja -velkojen käsittelyä IFRS 9 -standardin mukaisesti on esitelty tarkemmalla tasolla S-Pankki-konsernin vuosikertomuksessa 2017. Seuraavissa kappaleissa havainnollistetaan IFRS 9:n mukaista arvonalentumismallia.

IFRS 9:N MUKAINEN ARVONALENTUMISMALLI

1.1.2018 voimaan tullut IFRS 9 -standardi toi mukanaan merkittäviä muutoksia arvonalentumisten arviointiin. Uusi IFRS 9:n mukainen arvonalentumismalli perustuu odotettujen luottotappioiden (Expected Credit Loss, ECL) laskentaan, jossa odotettu luottotappio lasketaan jo sopimuksen kirjaamishetkellä jaksotettuun hankintamenuun arvostettavista, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista tase-eristä sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Standardin mukaan tappiota koskeva vähennyserä vastaa koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita, mikäli havaitaan, että rahoitusinstrumentin luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen tai saaminen on erääntyneenä yli 30 päivää. Myös silloin, kun luottoriskin muutosta kirjaamishetkestä ei voida arvioida luotettavasti, lasketaan odotettu luottotappio koko voimassaoloajalta. Mikäli saamisen todetaan olevan arvotun alentunut (esimerkiksi järjestämätön luotto), vastaa tappiota koskeva vähennyserä myös tällöin koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita. Mikäli luottoriski ei ole merkittävästi lisääntynyt alkuperäisen kirjaamisen jälkeen raportointipäivään mennessä, lasketaan odotettu luottotappio 12 kuukauden ajalta.

Aiemmasta IAS 39:n mukaisesta menettelystä poiketen odotetun luottotappion kirjaaminen tapahtuu myös tilanteissa, jossa saamisen kohdalla objektiivista näyttöä luottoriskin noususta ei olisi havaittavissa. Lisäksi merkittävä muutos arvonalentumisten arvioinnissa on, että IFRS 9:n mukainen arvonalentumiskäsittely koskee myös myönnettyjä taseen ulkopuolisia luottolupauksia, kuten nostamattomia limiittejä ja takauksia. Laskennassa on lisäksi huomioitava tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota esimerkiksi arvioimalla taloudellisen kehityksen vaikutusta

odotettuihin luottotappioihin eri skenaarioissa. IFRS 9:n mukaisten odotettujen luottotappioiden estimointi vaatii siten IAS 39:n mukaiseen arviointiin verrattuna huomattavasti laajempaa informaatiota sekä kattavaa luottoriskimallinnusta.

Odotettujen luottotappioiden laskentaan liittyy merkittävää harkintaa ja oletuksia, jotka voivat vaikuttaa odotettujen luottotappioiden määrään erityisesti seuraavien tekijöiden kautta:

- Merkittävän luottoriskin nousun määrittäminen
- Tulevaisuuteen suuntautuvan informaation huomioiminen

S-Pankissa luottoriskin merkittävää nousua arvioidaan luottoriskimallien tuottamien riskiestimaattien avulla (maksukyvyttömyyden todennäköisyys, PD). Odotettujen luottotappioiden laskennassa maksukyvyttömyydenä pidetään saamista, jonka pääomasta suoritettava lyhennys tai korko on erääntyneenä yli 90 päivää. Kun maksukyvyttömyyden todennäköisyys on merkittävästi kohonnut saamisen kirjaamishetkestä, kirjataan odotetut luottotappiot luoton koko elinkaaren ajalta. Myös silloin, kun maksukyvyttömyyden todennäköisyyden estimaatti ylittää määritetyn raja-arvon, katsotaan luottoriski merkittävästi kohonneeksi huolimatta kirjaamishetken riskin tasosta. Luottoriskin merkittävän nousun kriteerit on määritelty tuote- tai asiakasryhmittäin ja ne perustuvat S-Pankin aineistosta tehtyihin analyysiin ja asiantuntija-arvioihin.

ODOTETTAVISSA OLEVIEN LUOTTOTAPPIOIDEN LASKENTA

S-Pankissa odotettujen luottotappioiden laskennassa hyödynnetään riskiestimaatteja (Maksukyvyttömyyden todennäköisyys = PD, Tappio-osuus = LGD, Vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä = EAD, Luottovasta-arvokerroin = CCF), joiden perusteella odotettu luottotappio lasketaan kaavalla $PD \times LGD \times EAD$. Riskiestimaatit lasketaan käytämällä ensisijaisesti sisäisiä luottoriskimalleja. Tarvittaessa käytetään apuna Suomen Asiakastiedon Rating Alfaa tai Bloombergilta saatavia riskiparametreja (PD). Muille kuin henkilöasiakkaille LGD-estimaatti määritetään Bloombergin markkinadataan perustuen. Taseen ulkopuolisille sitoumuksille odotettu luottotappio lasketaan samaa periaatetta noudattaen, jolloin vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä

(EAD) arvioidaan mallin avulla tai historialliseen käyttäytymistietoon perustuen.

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) kuvaavaa riskiestimaattia käytetään arvioitaessa sitä, onko luottoon kohdistuva luottoriski noussut merkittävästi luoton kirjaamishetkestä. Arvio perustuu 12 kuukauden maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä kuvaavaan estimaattiin, jossa tapahtuvien muutosten katsotaan antavan luotettavan kuvan sopimuksen koko elinkaaren aikaisen luottoriskin muutoksesta. Mainittujen määrällisten kriteerien lisäksi (PD:n muutos kirjaamishetken ja raportointihetken välillä) yli 30 päivää erääntyneet luotot katsotaan aina luottoriskiltään merkittävästi kohonneiksi ja käsitellään vaiheen 2 mukaisesti.

Odotettujen luottotappioiden laskennassa luotot jaotellaan kolmeen vaiheeseen seuraavien kriteereiden perusteella:

Vaihe 1: Sopimukset, joiden luottoriski ei ole noussut merkittävästi kirjaamishetkestä. Sopimuksille lasketaan odotettu luottotappio 12 kuukauden ajalta ja efektiivinen korko lasketaan bruttokirjanpitoarvolle.

- PD:n nousu alittaa määritellyt tuotekohtaiset rajat ja
- Saaminen on erääntyneenä enintään 30 päivää

Vaihe 2: Sopimukset, joiden luottoriski on noussut merkittävästi kirjaamishetkestä. Sopimuksille lasketaan odotettu

luottotappio sopimuksen koko voimassaoloajalta ja efektiivinen korko lasketaan bruttokirjanpitoarvolle. Sopimus siirtyy vaiheeseen 2, kun jokin alla olevista kriteereistä täyttyy:

- Kirjaamishetken riskiä ei voida määrittää
- Raportointihetken riskiä ei voida määrittää
- Maksukyvyttömyyden todennäköisyys (PD) on noussut merkittävästi sopimuksen kirjaamishetkestä
- Pääomasta suoritettava lyhennys tai korko on erääntyneenä yli 30 päivää

Jos vaiheessa 2 olevaan sopimukseen tehdään sopimusmuutos siten, että mikään yllä olevista vaiheen 2 kriteereistä ei enää täyty, käsitellään sopimusta vaiheen 1 mukaisesti. Tämän jälkeen sopimukselle noudatetaan vaiheeseen 2 siirtymisen kriteerejä yhteneväisesti muiden vaiheessa 1 olevien sopimusten kanssa.

Vaihe 3: Sopimukset, jotka ovat arvoltaan alentuneita. Sopimuksille lasketaan odotettu luottotappio sopimuksen koko voimassaoloajalta ja efektiivinen korko lasketaan nettokirjanpitoarvolle. Sopimus siirtyy vaiheeseen 3 kun:

- Pääomasta suoritettava lyhennys tai korko on erääntyneenä yli 90 päivää (maksukyvyttömät sopimukset)

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu luottotappio kirjataan tulosvaikutteisesti, jolloin se vaikuttaa käyvän arvon rahastoon.

LIITE 3: JOHDANNAISSOPIMUKSET

30.6.2018 (t€)	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Suojaamistarkoituksessa tehdyt			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	676 200	12	-7 345
Suojauslaskennassa olevien johdannaisvastuiden maturiteetit			
alle yksi vuosi	105 000		
1–5 vuotta	479 000		
yli viisi vuotta	92 200		
Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt			
Korkojohdannaiset			
Optiosopimukset, ostetut	200 000	224	0
Optiosopimukset, asetetut	150 000	0	-887
Koronvaihtosopimukset	90 000	33	-286
Muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaisvastuiden maturiteetit			
alle yksi vuosi	100 000		
1–5 vuotta	310 000		
yli viisi vuotta	30 000		
30.6.2017 (t€)			
	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Suojaamistarkoituksessa tehdyt			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	471 200	274	-5 160
Suojauslaskennassa olevien johdannaisvastuiden maturiteetit			
alle yksi vuosi	125 000		
1–5 vuotta	235 000		
yli viisi vuotta	111 200		
Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt			
Korkojohdannaiset			
Optiosopimukset, ostetut	200 000	311	0
Optiosopimukset, asetetut	200 000	0	-1 058
Koronvaihtosopimukset	175 000	187	-145
Muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaisvastuiden maturiteetit			
alle yksi vuosi	75 000		
1–5 vuotta	430 000		
yli viisi vuotta	70 000		

LIITE 4: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN MATURITEETTIJAKAUMA

30.6.2018 (M€)	Alle 3 kk	3–6 kk	6–12 kk	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	184,0	0,0	0,0	0,0	0,0	184,0
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,0	30,3	130,1	653,8	109,2	923,4
Saamiset luottolaitoksilta	20,8	0,0	0,0	0,0	0,0	20,8
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	173,4	133,4	267,9	1 262,1	2 079,9	3 916,8
Saamistodistukset	350,6	76,1	75,4	162,0	19,6	683,6
Johdannaissopimukset (varat)	0,0	0,0	0,2	0,4	0,0	0,7
Rahoitusvarat yhteensä	728,7	239,8	473,6	2 078,3	2 208,8	5 729,2
Velat luottolaitoksille	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 267,9	0,5	0,3	2,8	0,0	5 271,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,0	0,0	0,0	22,0	28,0	50,0
Johdannaissopimukset (velat)	0,0	0,0	0,2	7,4	1,3	8,9
Rahoitusvelat yhteensä	5 268,3	0,5	0,6	32,1	29,3	5 330,8
<hr/>						
30.6.2017 (M€)	Alle 3 kk	3–6 kk	6–12 kk	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	246,3	0,0	0,0	0,0	0,0	246,3
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	2,0	11,0	113,2	581,9	142,4	850,5
Saamiset luottolaitoksilta	22,5	0,0	0,0	0,0	0,0	22,5
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	160,2	127,0	261,8	1 297,9	1 873,5	3 720,3
Saamistodistukset	165,7	57,1	53,7	274,6	17,6	568,8
Johdannaissopimukset (varat)	0,0	0,0	0,0	1,1	0,3	1,4
Rahoitusvarat yhteensä	596,7	195,1	428,7	2 155,6	2 033,8	5 409,8
Velat luottolaitoksille	0,6	20,0	10,0	0,0	0,0	30,6
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 873,2	0,8	1,7	2,6	0,0	4 878,3
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,0	0,0	0,0	13,6	28,4	42,0
Johdannaissopimukset (velat)	0,0	0,3	0,9	3,9	1,9	7,0
Rahoitusvelat yhteensä	4 873,8	21,1	12,5	20,1	30,3	4 957,9

LIITE 5: RAHOITUSVARAT JA -VELAT KORKOSIDONNAISUUDEN MUKAAN

30.6.2018 (M€)	0–1 kk	1–3 kk	3–6 kk	6–9 kk	9–12 kk	1–2 v	2–5 v	Yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	184,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	184,0
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	90,4	81,0	39,4	15,1	46,6	73,9	467,8	109,2	923,4
Saamiset luottolaitoksilta	20,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	20,8
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 258,5	661,3	729,4	628,6	509,8	63,7	49,7	15,8	3 916,8
Saamistodistukset	56,7	302,1	86,1	19,7	45,6	39,4	114,3	19,6	683,6
Rahoitusvarat yhteensä	1 610,3	1 044,4	854,9	663,4	602,0	177,1	631,9	144,6	5 728,5
Velat luottolaitoksille	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 267,2	0,6	0,5	0,2	0,1	0,4	2,4	0,0	5 271,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,0	0,0	16,0	8,0	26,0	0,0	0,0	0,0	50,0
Rahoitusvelat yhteensä	5 267,7	0,6	16,5	8,2	26,1	0,4	2,4	0,0	5 321,9
Rahoitusvarat ja -velat yhteensä	-3 657,4	1 043,7	838,4	655,2	575,9	176,7	629,5	144,6	406,6

30.6.2017 (M€)	0–1 kk	1–3 kk	3–6 kk	6–9 kk	9–12 kk	1–2 v	2–5 v	Yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	246,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	246,3
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	103,4	150,3	17,1	47,6	23,5	102,9	263,5	142,4	850,5
Saamiset luottolaitoksilta	22,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	22,5
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 091,1	573,4	723,7	513,2	589,0	108,1	105,0	16,8	3 720,3
Saamistodistukset	57,4	156,6	99,8	19,1	10,0	64,9	143,3	17,6	568,8
Rahoitusvarat yhteensä	1 520,7	880,2	840,6	579,9	622,5	275,9	511,8	176,8	5 408,4
Velat luottolaitoksille	0,6	0,0	20,0	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30,6
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 872,1	1,1	0,8	0,8	0,8	0,7	1,9	0,0	4 878,3
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,0	0,0	16,0	0,0	26,0	0,0	0,0	0,0	42,0
Rahoitusvelat yhteensä	4 872,7	1,1	36,8	10,8	26,8	0,7	1,9	0,0	4 950,9
Rahoitusvarat ja -velat yhteensä	-3 352,1	879,1	803,8	569,1	595,7	275,2	509,9	176,8	457,5

LIITE 6: VAKAVARAISUUSTIETOJEN PÄÄERÄT

S-Pankki-konsernin vakavaraisuussuhde katsauskauden lopussa oli 15,9 prosenttia (15,0 %). Vakavaraisuussuhdeluku oli katsauskauden lopussa 0,9 prosenttiyksikköä suurempi kuin vertailukaudella. Kasvu selittyy omien varojen kasvulla ja luottoriskin vakavaraisuusvaateen pienenemisellä.

OMAT VARAT (M€)	30.6.2018	30.6.2017	31.12.2017
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	407,4	406,5	413,9
Osakepääoma	82,9	82,9	82,9
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	243,8	243,8	243,8
Voittovarot	75,2	69,6	75,6
Edellisten tilikausien voitot / tappiot	71,5	63,3	63,3
Tilikauden voitto / tappio	3,8	6,3	12,4
Käyvän arvon rahasto	5,5	10,2	11,6
Muut rahastot	0,0	0,0	0,0
Vähennykset ydinpääomasta	41,4	42,5	41,7
Aineettomat hyödykkeet	38,2	39,6	38,7
Laskennalliset verosaamiset	1,6	1,5	1,7
Varovaisesta arvostuksesta aiheutuva arvonolaisuus	1,6	1,4	1,3
Ydinpääoma (CET1)	366,1	364,0	372,2
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	0,0	0,0	0,0
Vähennykset ensisijaisista lisäpääomista	0,0	0,0	0,0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0,0	0,0	0,0
Ensisijainen pääoma	366,1	364,0	372,2
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	50,0	42,0	50,0
Debentuurit	50,0	42,0	50,0
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	0,0	0,0	0,0
Toissijainen pääoma (T2)	50,0	42,0	50,0
Omat varat yhteensä	416,1	406,0	422,2
Omat varat yhteensä	416,1	406,0	422,2
Omien varojen vähimmäisvaatimus	209,1	217,1	202,5
Vakavaraisuussuhde	15,9 %	15,0 %	16,7 %
Ensisijaiset omat varat	366,1	364,0	372,2
Omien varojen vähimmäismäärä	209,1	217,1	202,5
Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde	14,0 %	13,4 %	14,7 %
Riskipainotetut erät yhteensä	2 613,2	2 713,8	2 531,7
josta luottoriskin osuus	2 332,8	2 410,4	2 251,9
josta markkinariskin osuus	0,0	0,0	0,0
josta operatiivisen riskin osuus	276,9	299,9	276,9
josta vastuun arvonolaisuuteen liittyvän riskin osuus	3,5	3,5	2,9
Ydinpääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin	14,0 %	13,4 %	14,7 %
Ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin	14,0 %	13,4 %	14,7 %
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin	15,9 %	15,0 %	16,7 %

LIITE 7: TIIVISTELMÄ RISKIPAINOTETUISTA VASTUUERISTÄ

Alla esitetään tiivistelmä kaikista riskipainotetuista vastuueristä (REA = Risk Exposure Amount). Taulukko on laadittu EBA/GL/2016/11-ohjetta soveltaen, joten taseen ulkopuoliset erät raportoidaan asianomaisten vastuuryhmien sisällä. Taulukko esittää vähimmäispääomavaateet (8 %) kunkin vastuuerän osalta.

Merkittävin omia varoja sitova erä on luottoriskin vakavaraisuusvaatimus ja siihen kuuluvat seuraavat erät: ”Kiinteistö- vakuudelliset saamiset”, joka muodosti kokonaisriskistä 35 % (31 %), ”Yritykset”, joka muodosti 23 % kokonaisriskistä (25 %) ja ”Vähittäisvastuut”, joka muodosti 23 % kokonaisriskistä (22 %). Nettotuottoihin perustuvalla perusindikaattori- menetelmällä laskettu operatiivisen riskin pääomavaade on laskenut suhteessa vertailukauteen.

Riskipainotetut vastuuerät ja pääomavaateet (M€)	30.6.2018		30.6.2017		31.12.2017	
	Riski- painotetut vastuuerät	Vähimmäis- pääoma- vaatimukset	Riski- painotetut vastuuerät	Vähimmäis- pääoma- vaatimukset	Riski- painotetut vastuuerät	Vähimmäis- pääoma- vaatimukset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	2 332,8	186,6	2 410,4	192,8	2 251,9	180,2
Valtiot tai keskuspankit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	1,4	0,1	1,4	0,1	1,4	0,1
Laitokset*	107,8	8,6	143,6	11,5	128,0	10,2
Yritykset	590,5	47,2	683,6	54,7	577,8	46,2
Vähittäisvastuut	610,4	48,8	603,4	48,3	577,3	46,2
Kiinteistövakuudelliset saamiset	914,1	73,1	845,1	67,6	876,1	70,1
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	15,8	1,3	15,2	1,2	14,8	1,2
Eriyisen suureen riskiin liittyvät erät	0,0	0,0	40,1	3,2	0,0	0,0
Katetut joukkolainat	45,1	3,6	32,9	2,6	36,1	2,9
Yhteissijoitusyritykset	27,4	2,2	24,2	1,9	30,7	2,5
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0
Muut vastuut	19,9	1,6	20,6	1,7	9,6	0,8
Markkinariski	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vastuun arvonokaisuriski	3,5	0,3	3,5	0,3	2,9	0,2
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	276,9	22,2	299,9	24,0	276,9	22,2
Yhteensä	2 613,2	209,1	2 713,8	217,1	2 531,7	202,5

*Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 0,1 miljoonaa euroa.

LIITE 8: SAAMISTEN ARVONALENTUMISET

Katsauskauden lopussa odotettujen luottotappioiden määrä oli yhteensä 13,4 miljoonaa euroa (tilikauden alussa 14,1 miljoonaa euroa). Tämän hetken taloudelliset ennusteet ovat positiivisia, joten makrotaloudellisen mallin vaikutukset pienentävät odotettujen luottotappioiden tasoa katsauskaudella. Makrotaloudellisen mallin vaikutus on vähentänyt odotettujen luottotappioiden määrää 1,7 miljoonalla eurolla. Makrotaloudellista mallia ja sen käyttöönottoa on käsitelty Liitteessä 2 (laadintaperiaatteet).

Katsauskaudella odotettujen luottotappioiden vähentyminen on vaikuttanut tulokseen positiivisesti 0,7 miljoonaa euroa. Toteutuneiden luottotappioiden ja palautuneiden luottotappioiden vaikutus tulokseen oli katsauskaudella yhteensä -3,6 miljoonaa euroa.

Taulukko 6: Arvonalentumisten jakauma vastuiden bruttokirjanpitoarvon ja odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella (30.6.2018, M€)

	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3		Yhteensä	
	Brutto- kirjanpitoarvo	Odotettu luottotappio	Brutto- kirjanpitoarvo	Odotettu luottotappio	Brutto- kirjanpitoarvo	Odotettu luottotappio	Brutto- kirjanpitoarvo	Odotettu luottotappio
Henkilöasiakkaiden vakuudellinen luotonanto	2 166,2	-0,3	332,5	-2,8	9,3	-1,1	2 508,0	-4,2
Henkilöasiakkaiden vakuudeton luotonanto	576,0	-1,0	65,3	-5,4	4,6	-0,7	645,9	-7,0
Sijoitustoiminta	1 177,7	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	1 177,7	-0,8
Yritysasiakkaat	245,3	-0,6	14,5	0,0	0,0	0,0	259,8	-0,6
Yritysasiakkaat asunto-osakeyhtiöt	521,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	521,1	-0,1
Taseen ulkopuoliset	1 766,2	-0,2	71,0	-0,6	0,1	0,0	1 837,2	-0,7
Yhteensä	6 452,4	-2,9	483,3	-8,8	14,0	-1,8	6 949,7	-13,4

LIITE 9: ANNETUT VAKUUDET

	30.6.2018	30.6.2017
Omasta velasta annetut		Muut vakuudet
Tase-erä		
Velat luottolaitoksille	163,7	161,7
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	9,4	11,1
Omasta velasta annetut yhteensä	173,0	172,8
Muusta syystä omasta puolesta annetut	0,3	0,2
Muiden puolesta annetut	0,0	0,0

LIITE 10: ELÄKEVASTUUT

Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elost ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta.

LIITE 11: RAHOITUSLEASING- JA MUUT VUOKRAVASTUUT

	30.6.2018	30.6.2017
Yhden vuoden kuluessa	3,4	1,1
Yli yhden vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	1,7	1,0
Yhteensä	5,0	2,2

Leasing- ja muut vuokravastuut koskevat toimitilojen vuokrausta, ajoneuvoja ja puhelimia. Sopimukset eivät ole purettavissa kesken sopimuskauden.

LIITE 12: TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Taseen ulkopuolisten erien arvonalentumiset on käsitelty edellä (Liite 8, Taulukko 6).

	30.6.2018	30.6.2017
Takaukset	23,5	24,2
Käyttämättömät luottojärjestelyt	158,8	133,8
Yhteensä	182,3	158,0

Pankilla on 5,1 miljoonan euron edestä konserniin kuuluvien yritysten puolesta tehtyjä taseen ulkopuolisia sitoumuksia.

LIITE 13: VÄLITYSSAAMISET JA -VELAT

	30.6.2018	30.6.2017
PS-lain mukaiset säästövarat	0,2	0,2
Muut välityssaamiset ja -velat		
Ostot välittäjiltä	39,4	77,1
Välitysvelka asiakkaille	17,3	24,3
Yhteensä	56,9	101,6

LIITE 14: LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

	30.6.2018	30.6.2017
Laskennallinen verosaaminen tappioista	1,6	1,5
Laskennallinen verosaaminen/-velka käyvän arvon rahastosta	1,4	2,6
Laskennallinen verovelka tilinpäätössiirroista	7,9	5,4

LIITE 15: TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Nettotuotot:

Korkokate + Nettopalkkiotuotot + Muut tuotot

Korkokate:

Korkotuotot – Korkokulut

Nettopalkkiotuotot:

Palkkiotuotot - Palkkiokulut

Muut tuotot:

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot + Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan kulut:

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset konserniliiketoiminnasta ja aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut

Kulu–tuotto-suhde:

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut (ei sisällä arvonalentumistappioita)

Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksesta + Nettopalkkiotuotot + Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot + Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)

Oman pääoman tuotto (ROE), %:

Liikevoitto/-tappio - Tuloverot

Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)* x 100

Koko pääoman tuotto (ROA), %:

Liikevoitto/-tappio - Tuloverot

Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Omavaraisuusaste, %:

Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä*

Taseen loppusumma x 100

Vakavaraisuussuhde, %:

Omat varat yhteensä

Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8 %

Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde, %:

Ensisijaiset omat varat yhteensä

Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8 %

Vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage ratio), %:

Ensisijaiset omat varat yhteensä

Taseen ja taseen ulkopuoliset vastuut x 100

* Vain yhtiökohtaisia tunnuslukuja laskettaessa. Konsernissa tilinpäätössiirtoja ja niihin liittyvää laskennallista verovelkaa ei ole.

S=Pankki

S-PANKKI.FI